

: مَشْش لَصَف و اه توافت ؛ زاک ترا اه تهابش

- اه تهابش و اه توافت ؛ زاک ترا

نابز نآ هب دهاوخب شدوخ .دندهیم شوگ ار ینابز کی رابخا^[4]الثم هک دنتسه اه یلیخ ،راتفگ یارب شوگ ار اه نآ رابخا یتقو اما .دنکب تسرد دناوتیم هلمج کی ؛دیوگب دناوتیم چیه دذب فرح مینزیم فرح ام ،دنتسین دلب یسراف نابز ،دندمآ ناریا اه یلیخ نآلا .دنیوگیم هچ دمهفیم ددهیم .مییوگی میمراد یزیچ هچ دمهفیم

هک دضرصاح ،لمع یاضف رد دنداد لد ،نیا هب معرشتم :تسا نیا شقرف هیئالقع اب معرشتم زاکترا یسک نآ لثم ،دنیوگیم هاگن عرش ماکحا هب یتقو رگید یالقع .دندنک ینتبم نیا رب ار ناشیگدنز هچ دروآیم رد رس اما ،تسین ندز فرح یاضف مه شیاضف ،دذب فرح تسین رضاح شدوخ هک تسا ار امش ندز فرح هک یسک اب ،دنبزیم فرح ار شایردام نابز شدوخ هک یسک زاکترا ایآ .دنیوگیم .هن ؟تسا یکی ،دذب فرح دناوتیم^[5]اللمع اما دیوگب دیهاوخیم هچ دمهفیم

اما .دنیوگیم یگدننار و دنیشنیم نامرف تشپ هک یسک ؛دندنار یهریس ینعی ،معرشتم یهریس تسد ار عراش مارم دهاوخیم یلو ،تسا رفاک -دندنک فشک دنهاوخیم ار عراش رظن هک ییالقع یهریس شدوخ ات .هدرک راک هچ دنیبیم طوقف رود زا دنیشنیم دندنار رانک هک تسا نیمه لثم وا -دروایب دیآیم نشیارب میوگیم ام هک معرشتم زاکترا ،دندنک لمع ،دندن عرش هب لد دیان

یعرش یاوتحم،یئالقع تخیر:معرشتم زاکترا

،درادن اه نآ هب صاصتخا شایدنب تخیر شور ینعی **شختخیر** ،تسا معرشتم نهذ رد هک یزاکترا تخیر نآ یتقو امش .تسه مه رگید یاهاج رد زاکترایاورتخیر .دراد اه نآ هب صاصتخا **شختیعرش** رگا هک تساذل و .دیراذگیم معرشتم زاکترا ار شمسا ،دنیوگیم هدایب یعرش یاوتحم رد دیروآیم ار نآ ،ار هیلوا تائاشنا ،ار یلصا طوطخ .دیرادن ار اه نیا ،دیریگن عراش زا ار یلصا طوطخ نآ ،ار عبانم .تسا هداد عراش ار گنهرف ساسا

ار اه نیا و ءاب و فلا دیهاوخیم لودج رد هکنیا هب درادن یطبر ،دینک مسر ار لودج روط هچ هکنیا.وحن ،دیهدب ناماسورس ار لودج روط هچ هکنیا.وحن .دینکب برض ای دینکب عمج دیهاوخیم ای دیسیونب دای ار لودج میسرت هکنیا زا دعب.دیریوگیم رگید یاج زا ار لودج لومرف ؛تسا کرتشم اهلودج همه رد ؟تسا فورح ای تسا دادعا هب طوبرم ؟تسا هچ رب شساسا لودج نیا هک دیوگیم تقو نآ ،دیتفرگ یدعُب چنپ ؟تسا یدعُب هسلودج ؟دراد دعُب ات دنچ ؟تسا عمج ای تسا برض رب شساسا لودج نیا یاهملک ات رازه هب نداد مظن لصا رد هداد القع هب ییاهزیچ کی ادخ ینعی ،هیئالقع تازاکترا ؟تسا زا ؛دراد شدوخ ار مظن نآ .دندهیم مظن وا رکف هب هملکات رازه نآ ینعی هن .دیریوگیم ملکتتم زا هک طبض هب دیهدب ار اه نیا رگا اذل .تسا مظن یاوتحم ،تاملک نآ .تسا ناشدوخ^[6]تئالقع ترطف ددهیم رکف هب ماظن اه نیا،درادن ار کرد نآ اما،دراذگیم رگیدمه رانک طوقف هک یزیچ هب ای توص

راتفر ؛معرشتم زاکترا

عراشیسانش

[4] [5] [6]

یَلَعُ لِمَعْيَ لُكْ لُقُ» .تسا بوخ یسانشراتفر هنوگنیا ،مینک لیلحت میهاوخب ار ناسنا رگا رد ،«هتلکاش یلع لمعی» نوچ ؟اچ .مینک هلکاش فشک ،لمع زا میهاوخیم ام ، «[6]وتلکاش :میریگب رظن رد ار هتکن ود دیاب اچنیا

رات فر اب شور تواف

ار اه نیاضتقا واهلکاش ودهدیم ماچنا ار یلامعا کی هک یسک؟تسیچ راتفر اب شور تواف شدوخ کرد، شدوخ تداع باسح یور-دنکیم راک هچ دمهفیم، هاگآ دوخ دراد یلامعا یاهدوحم کی رد، دراد دینک لیلحت ار واهو یاهشور یهدودحم رد دیناوتیم امش.مراذگیم شور ار نیامسا نم-شدوخ راتخم

زورب صخش زا هک هچ نآ ینعی.شور زاتسا عسوا هک تسایراتفر نآ و دراد دوجو یرت مهم زیچ کی اما هدرک تداع نوچ، دنکیم یگدننار عون کی یاهدننار ره.یگدننار لثم.ینهذ یاهنارحب دزن، دنکیم اب یسک، ینامز کی رگا هک تسایم مهم اما.دنکیم یگدننار روطنیا اقا نیادیوگیم مه همه.تسا وهدیدنالاح ات هک ار یزیچ؟دهدب ناشن یلمعلا سکع هچ تسارارق اچنآ، دیود شنیشام یولج تعرس هب میتسنناوتیم، شور لیلحت رد و دویفخم هک یرگید یاهزیچ کی اچنیا رد.تسا هدرکن دروخر ب شتحران ای ددرک شکیرحت یتقو ینعی و راتفر لیلحت.دیآیم شپ مینک ادیپ تسد اهنا هتفشآ، یحران ماگنه رد یرگید، تسامارآ دوشیم هک مه تحاران یسک کی؟دنکیم راک هچ، ددرک دوشیم.

تعیبط ریغت

هک دوب نیارس رب ثحب.تسا فورعم عیابط راتفر ریغت ررس رب ریزو و هاشداپ یهرطانم هیضق ریزو، دوشیم تفگیم هاشداپ؟هن ای داد ریغت ار تعیبط و هیجس و راتفر و هزیغ دوشیم ایآ داد روتسد هاشداپ.دنکیمن ریغت و تسایفخم هک تسه ییاهزیچ کی و دوشیم تفگیم ار عمش و دنمآیم الاب و ناشیاهاپ یور تیعمج یولج دنداتسیایم هک ددرک تیبرت ار ییاههبرگ دش علطم ریزو.دوشب مامت عمش نیات دنداتسایم هگن روط نیمه، دنداتسایم هگن ناشناتسد فک شوم یدادعت هک درک رومأم ار یاهدع ناشی.هدرک ار راک نیاشدوخ فرح تابثا یارب هاشداپ هک روتسد ریزو، دوب ناشتسد رد اعمش و دنداتسیا اچنآ اهبرگ نیاهک یتقو. ددنک هدامآ و دیریگب مولعم مه هجیتن. اهبرگ نیامشچ یولج ندیود ددرک عورش اهشوم. ددنک زاب ار اهیوگ نیاهک داد ریزو نآ؟دش زوریپ یسک هچ. دندیود اهشوم لابند هب و دنتخادنا ار اعمش اهبرگ.رگید تسا [7]دش زوریپ.

یاهیضق نیمه منک هیرگ دیاب متشاد مهف هرذ کی رگا اما مدنخیم نیاهب مراد نآالام، ادخ رب هانپ اهزپ یلیخ.[8]«مکرارسا ملعی نم دنع مکرارسا اوکتهت ال».دراد مه هیرگ اما دراد مه هدنخ هک نوطب یفۀنجأ مُتَنَأْ دَا وَضَرَأَلْ نَمْ مُکْأَشَنَأْ دَا مُکْأَبْ مُلْغَأْ وَه» تسام قلاخ هک ییادخ.میهدیم تسین یخوش اه نیا [9]«یَقَّتْ نَمْبُ مُلْغَأْ وَهْ مُکْأَشَنَأْ أَوْکَزْتُ الْفَ مُکْأَهْمَأْ

لیلحت ار راتفر میهاوخب رگا ینعی.تسا مهم یلیخ اهلیلحت نیاتسا نیامنامگ هب راتفر و دنوش هجاوم، دندوبن هجاومَّالبق هک ییاهزیچ اب عفد کی هک مینک مهارف یاهنحص دیاب، مینک دیایب شپ ینینچ نیایاهکیحت

ععرشتم زاکترا لیلحت اب راتفر لیلحت تواف

یف هتبالا.تسین اه نیامادک چیه ععرشتم زاکترا لیلحت.راتفر لیلحت نیاتسا، شور لیلحت نآ هناوتشپ.تسا نینقت رس نامتبحص ام یلو، هدوب ععرشتم عمسم و یأرم رد عراش راتفر هلمجلا محازت، دسافم و حلاصم هب تسوا ملع، دراد یملع کی عراش مییوگب میهاوخیم.تسا ملع، نینقت ی یتقو.اه نیالاثم و تمرح و بوجو.تسا مکح کی نینقت اه نیاهمه راسکنا و رسک یجورخ.تاکالم

هک تسایم لعاظن نآ ام فوشکم ،تسین و راتفر ام فوشکم،تسا عراش ملع شاهناوتشپ
دنگیم توافق راتفر لیلحت اب یرادقم کی نیا .تسا و نینقت هناوتشپ

عراش قادم ؛ معرشت م زاک ترا

[10]

تسا رضاح وا نهذ رد هک ار یزیچ نیا رگا هک دیوگیم ؟میوگیم اچک ار قاذم ،رگید ترابع هب ارزاکترا اما .دنروآیم دهاش شیارب طفل ات دنچ ،شдох دایز طاfulا زا ینیبیم ،ینکب شقاطنتسا مه شاهناوتشپ ،هداد ماجنا عراش ار راک نوچ ؟اچ .طفل مادک دیوگب دناوتیمن ینکب قاطنتسا رگا اچک زا دیوگیم ،اچ قاذم رد اما .دناوخب ار طفل نیا ،دنک هعجارم دیایب وا هک هدوبن یصاخ طفل .دروآیم شیارب دهاش ات و دیکی ،دیوگیم

قوڭ، ھەق فلان مەش

زاک ترا ؛ زاک ترا، هه اقا فل

مع رش تم

ار نی، زاک ترا دنیوگ یم ای [12]هه اقلالا قوڭ، [11]هه اقلالا یش دننکی یم ریبعت اهق ف یه اگ لایخ نآ، تسا نیاه عرشم زاک ترا، دنک حیرصت رگا اما؛ ته اقل، اهق ف زاک ترا ینعی، دیوگی یم هلداب سونأم لاس ۸۰ هک نم زاک ترا دیوگی من هیق ف نآ ینعی. دهوخ یم یرتشیب هونووم هک منکی یم هعرشم زاک ترا دیوگی یم. مدوب طابنتسا و

نارگیدی هب نالا. یتیاور زا دسریم نانیمطا هب ادخ و شدوخ نیب هیقف ینعی [13] هه اقفالامش ،هه افرح نیا یه همه اب شدوخ اما .میرادن لوبق ام دنیوگی؛ندرک شحب هب دننکیم عورش دیوگب .یدرف نانیمطا زا رتالاب ،تسا نئمطم

و مه‌نینب ناشدوخ یتقو. هدوب نیمه نی‌تفم‌ع‌ج‌ارم و املع هریس هک می‌نادیم می‌یوگب می‌ناو‌ت‌یم
مه‌نم‌نی‌بطاخم هک دنشاب دّیقم هک تسین روط نیا رگید، د‌ن‌س‌ری‌م‌نا‌نی‌م‌طا کی هب هللا نیب
مه‌یک‌ل‌ت‌م‌ت‌سا نکمم دی‌یوگب مه‌رگا. تسین روط نیا. تاراه‌ط‌ت‌سا نیا رد؛ دن‌نک‌دی‌أت‌ار‌نم
نم؟! دی‌مه‌فب مه‌امش مم‌ه‌ف‌یم‌نم هچ ره هک‌نیا یارب؟! هچ یارب مدش ملعلا سپ دن‌یوگب؛ دن‌یوگب
!ح‌ی‌ض‌وت‌اب‌یت‌ح؛ دی‌مه‌ف‌یم‌ن‌امش هک مم‌ه‌ف‌یم‌یی‌اه‌زی‌چ هک‌نیا یارب مدش ملعلا

ناشیا نهذ رد دراد هک تسا زاکترا نامه مینیبیم ، قیقد نآلار وانهذ مینک لیلت رگا ینعی رازگرب اه نی لاثما و حوضو هب نانیمطا هب ؛ دراذگیمن مسا نآ یور ناشیا بخ اما ، تسا لاعف

ی تقو. [14] یت یحلل یضبق الا ظوف حمالا حول لال نیب و ینیب ام دنت فگی م رفع ج خیش . دنگی م هب- دندومرفی م اقا آ جاح - دنت فگ مظاک دمحم دیسآ موحرم ؟ دندهیمن اوتف دندیسر ظوف حمالا حول هب

تنس له‌ایاضف رد س‌ایق

یوریم یتقو، دن‌اف‌لاخ‌م س‌ایق اب تدش هب ناش‌ی‌اهدع. دن‌ام‌هم یلیخ یه‌تس‌دود ناش‌دوخ، تنس له‌ای
رفک دج رد. تس‌ا رت‌ت‌خ‌س س‌ایق اب هعی‌ش هق‌ف زا ناش‌ت‌فل‌اخ‌م ینیب‌یم، ینیب‌یم ار ناش‌ی‌اه‌راک

،درک عورش هک یل‌وا مزح نبا. تس‌اه نی‌ا زا یکی [17]مزح نب‌ا‌ال‌ثم. دن‌نک ری‌ف‌کت رگی‌د هک دن‌وریم
نب‌ا دش، ت‌ش‌گ‌رب یتقو و ش‌ی‌اه‌ت‌م‌ح‌ز ی‌همه دعب رخ‌آ، ه‌دن‌اوخ ار فل‌ت‌خ‌م بل‌اط‌م، ه‌دوب نه‌د شوخ یلیخ

،دن‌ت‌س‌ین بوخ س‌ایق اب، مه‌اه‌یل‌ب‌ن‌ح. [18]یره‌اط‌م‌زح.

،دن‌ن‌ک‌یم در هک مه‌اه‌ن‌آ دوخ یت‌ح‌ای، دن‌ت‌فری‌ذ‌پ یو‌ح‌ن کی هب ار س‌ایق هک ین‌اس‌ک زا ی‌ض‌ع‌ب
ت‌س‌ا تی‌ص‌وص‌خ ی‌اغ‌لا و‌ح‌ن کی ینیب‌یم یوش‌یم قی‌ق‌د یتقو اما، س‌ایق دی‌و‌گ‌یم‌ا‌لم‌ع ینیب‌یم
رگا می‌ی‌و‌گ‌یم وا هب ام اذل و. دوش‌یم یرگی‌د ت‌غل، ت‌غل، ه‌دوب‌ن‌ح‌ق‌ن‌م‌ا‌لم‌اک نوچ س‌ایق ی‌ره‌و‌ج ینعی
هب، تس‌ا تی‌ص‌وص‌خ ی‌اغ‌لا ین‌زیم لاث‌م و‌ت هک یدراوم ی‌ض‌ع‌ب اما، تس‌ا مارح نی‌ا ین‌ک‌یم س‌ایق

[19]یراذ‌گی‌م س‌ایق ار ش‌م‌س‌ا، ت‌راب‌ع رب ت‌ض‌ح‌م‌دوم‌ج ن‌آ ی‌ه‌ط‌س‌او.

هک ت‌دش هب، دن‌فل‌اخ‌م حل‌اص‌م اب تدش هب ی‌اهدع؟ ت‌س‌ین‌ای تس‌ه ت‌ح‌ح؛ هل‌س‌رم حل‌اص‌م نی‌مه هی‌ب‌ش
دی‌روای ی‌زی‌چ دی‌ه‌و‌خ‌یم نی‌د رد؟

نی‌ا س‌ایق هت‌ف‌گ هک -ت‌س‌ا ه‌دوب یوق ین‌ه‌د رظ‌ن زا ی‌لا‌ز‌غ-دن‌دوب ه‌درک لق‌ن مدی‌د ی‌لا‌ز‌غ زا ت‌راب‌ع کی
لی‌لد کی س‌پ. رگی‌د زی‌چ کی هب ار وا دین‌ک‌یم هی‌ب‌شت. ده‌دیم رارق لص‌ا ار ی‌عرش لی‌لد کی هک تس‌ا
؟ت‌سی‌چ هل‌س‌رم حل‌اص‌م دی‌و‌گ‌یم دعب. دوش‌یم س‌ایق، دیراد هب‌ا‌ب‌ش‌م نی‌ا هب‌ا‌ب‌ش‌م کی، دیراد

[20]. دی‌روآ یم تس‌د هب ش‌اه‌مه زا. دیراد د‌ع‌ت‌م ی‌اه‌لی‌لد، دیراد‌ن لی‌لد کی ا‌ج‌ن‌آ دی‌و‌گ‌یم

س‌ایق؛ ه‌عرش‌تم زاک‌ترا

ار س‌ایق. تس‌ا ع‌راش فرح هب دن‌ت‌س‌م زاک‌ترا اما، تس‌ا ع‌راش فرح هب هی‌ب‌شت، س‌ایق؛ س‌ایق ای
دی‌و‌گ‌ب س‌پ. دراد ت‌واف‌ت یلیخ. دن‌ک‌یم راه‌ط‌ت‌س‌ا ع‌راش فرح زا زک‌ت‌رم یلو، ده‌دیم ما‌ج‌نا س‌ایق‌م
ق‌رف. ی‌ع‌ط‌ق طان‌م ح‌یق‌ن‌ت رد دن‌راد ق‌اف‌تا هعی‌ش ی‌ام‌ل‌ع همه ارچ. ت‌س‌ین‌ای‌ج مه طان‌م ح‌یق‌ن‌ت
ح‌ق‌ن‌م ار ش‌طان‌م، تس‌ا ع‌رش م‌ک‌ح کی، طان‌م ح‌یق‌ن‌ت رد دن‌ی‌و‌گ‌یم؟ ت‌سی‌چ س‌ایق اب طان‌م ح‌یق‌ن‌ت
فش‌ک رگا. م‌ین‌ک‌یم فش‌ک ار رگی‌د ع‌وض‌وم کی م‌ک‌ح، ع‌وض‌وم کی رد م‌ک‌ح زا ه‌ک‌ن‌یا هن. م‌ین‌ک‌یم
ار یرب‌ک، یرغ‌ص نی‌ا لد زا ام. ت‌سی‌رغ‌ص رد لی‌لد ن‌اس‌ل‌ره‌اط رگا اما. مو‌ک‌ح‌م و تس‌ا س‌ایق، م‌ین‌ک‌ب
ه‌عرش‌تم ینعی. تس‌ا نی‌مه مه زاک‌ترا. ت‌س‌ین‌ای‌ج نی‌ا م‌س‌ا؟ دوش‌یم س‌ایق نی‌ا. م‌ید‌رک ح‌یق‌ن‌ت
مه ن‌آ، ی‌عرش ع‌وض‌وم کی زا ه‌ک‌ن‌یا هن. دن‌دروآ تس‌د هب ار لو‌د‌ج ن‌آ ع‌راش مارم زا و ی‌عرش لی‌لد ات راز‌ه زا
ت‌س‌ا ت‌واف‌ت یلیخ. دن‌ن‌ک فش‌ک، ار رگی‌د ع‌وض‌وم کی، ناش‌دوخ مارم باب زا

ت‌ازاک‌ترا ض‌راعت

ه‌س‌ا‌ج‌ن‌لا ب‌ج‌وت ال ن‌ط‌اب‌لا ی‌ف ط‌ئ‌اغ‌لا ا‌ق‌ال‌م: (۱ ع‌ل‌أ‌س‌م)

...

ربتعمال مالک یف ءلخاد تناک نا و یهف :ءثلاثال ءروصلال اما و
الحم تناک ءلذل هئاک و .اهیف صن یلع رثعأ مل نکل مدقتمال
ءءاقال نا نم و ،یقالمال یل ءساجنال ءیارس ءءاق ءهچ نم ،لاکشال
ءروص لمشی یلاوحأ قالطال هل یطفل لیلد اهیلل سیل ءروءم
یف ءساجنالاب مءجال نم ءءافتسم یه امنإ و ،لخادل یف ءاقالمال
،جراخال یف اهیف ءاقالمال نوكت اهل ءیئال ،ءقرفتمال دراومال
عامجال ال ذإ رهاط هیلل لیلد ال لخادل یف ءاقالمال یل اهنم یءءئالاف
دنل قرفال مدلل ،یءءئال یضئقی ناک نا و یفرل زاکئرال و .هیلل
یءءئلل بجومال زاکئرالاب ضراعم هئکل .جراخال و لخادل نئب فرل
و یلوأال ءروصلال نم و ،هیلل لخادل یل فوچال یف نوكمتمال نم
ءعب و ،زاکئرالال فالخ امهئب ءیءفئال نإف ،ءثلاثال یل ،ءیئال
ءجری و ،ءلدأال دراوم یلع راصئقال یلع ینبئ نئزاکئرالال ضراعات
[21]ءراهطال ءلاصأ یل هریغ یف

میراد یزاکئرا ینعی .ئسه مه تازاکئرا رد یطباور نینچ ؛میراد صاخ و ماع ،هلدا دوخ رد هک روطنامه
ود نیا دنیوگیم ءعب ،دنربیم مسار زاکئرا ود ، میءح یاقأ موءرم .رطان میراد یزاکئرا ،درفنم
ءراذن مه یعنام .دننءیم ضراعات ،زاکئرا

هن ،درفنم یه یضق ءی ناوئع هب ،ئسار عرشل ای لقع موءءم یه یضق ءی ،زاکئرا زار روطنم یه اگ نوچ
دننئبیم هعرشئم ،اضف نامه رد .ئشء ءی هب ئبسن ءراڈ یزاکئرا ءی .ئاکالم محازئ یه طءالم اب
ءالم محازئ لئم ؛دوشیم نئزاکئرا ضراعات اه نآ نهذ رد .رگید ئشء زار اما ،دنراڈ مه رگید زاکئرا ءی
و رسء ،عنالم اب ار یضئقم .میراد یضئقم ،ئشء نآ زار ،میراد عنالم ،ئشء نیا زار رگا دننئبیم
ءراڈ هک یطباوض ماسقا و عاوناهب ءریگب یءورء دناوئیم ضراعات نیا زار .دننءیم راسءنا

هلدا نئب عمچ رد هک یطباوض ،دنئفرگ عرشل زار هک یماطن هب دوشیم طوبرم اهزاکئرا دوخ نوچ
میوگیم ،ئسار زاکئرا اب بسانئم هک یطباوض هئبال -دوشیم یراچ مه تازاکئرا عمچ رد ،ئسه
ره میءح یاقأ هک روطنامه .-ئسار ئسرد شائلء یلو .ئزاکئرا رد مئنء هءای ار هلدا رءطباوض هم
ئءابم همادا و دناضراعئم نئزاکئرا دنیوگیم ءعب ،دننئبیم ار زاکئرا ود

و **اهریغئم** هب هیلوار یءاقم صیصئء دنئارف هب Initialization) :**یسئلگنا** (ییاءئبا یهءراءقم [1]
،دوشیم هئفگ یزاسهمانرب نابز رد اهءاڈ یاهراتءاس

(هظفاح سرءآ) هظفاح رء ناءم ءی Variable) :یسئلگناهب) **ریغئم** ءی ،هنایار یسیونهمانرب رء
یواچ دناوئیم و ءشابیم Identifier) :یسئلگناهب) هسانشل ناوئع اب **نئءامان** ءی یاراء هک ئسار
دوشیم هئفگ Value) :یسئلگناهب) **شزرا** نآ هب هک لوهءم ای مولعم راءقم ءی ای ئاعالطا
هئشاذگ رانء اهءاڈ هریء یارب هک ییاضف هب یسیونهمانرب رء ریغئم ،رگید نابز هب.ءشاب
دنیوگیم ئسارهءشل

نیرتیداینب را (Data Structure) :**یسیلگنا** هب اهراتخاس هداد ای اهه داد نامتخاس ای **اهه داد راتخاس** اهه داد ندادنامزاس .تسا **هناار مولع** رد هدمع **می هافم** زا یرایسب کرد و یریگدای تهج زاین دروم ثحابم تروص اهه داد زا هنی هب هدفاتسا روظنم هب هک یضای ای یقطنم لدم هیاپ رب و صاخ قی رط کی هب بسانم مادک ره هک دنراد ینوگانوگ عاون اهراتخاس هداد .دنیوگی راتخاس هداد کی ار دریگیم .دنتسه یفلتخم یاهه مانرب

رد تسا رت هنی هب و رتناسآ یسرتسد فده اب **هناار** رد اهه داد هریخذ یاهشور اهه داد نامتخاس (ایدپ یکیو تیاس) .تسا رتویپماک هلیسو هب **هلئسم لح** روظنم هب یشور **متیروگل**ا هکیلاح

زا لقتسم یضای می هافم هعلاطم هب (Pure Mathematics) :**یسیلگنا** هب (ضحم تایضای [2] یعقاو ناهج یاه هغدغد زا تسا نکمم می هافم نیا .دزادرب یم **تایضای** هریاد زا چراخ درب راک عون ره تایضای اما ،دنوش عقاو دیفم یلمع یاه درب راک یارب اهدعب نآ حیاتن و ،دنشاب هتفرگ تاشن رد ضحم تفایه رتیباج ،لباقم رد .دریگ یمن هزیگنا یلمع یاهدرب راک نانچ زاءادتبا ضحم دوخ هک یم می هافم .تسی قطنم می هافم یخانشابی ز یاهه بنج و اهشللاچ هب طوبرم ،یضای .دنشاب یم یرت یا هیاپ لوصا زا ییاهدمایپ

اما ،تسا هتشاد دوجو **ناتساب نانوی** نامز زا تیلاعف کی ناونع هب ضحم تایضای هک یلاح رد اب ییاه هیرطن هک نیا زا دعب ،درک ادیپ روهظ یدالیم ۱۹۰۰ دودج رد نآ ی هناداتسا یاهه بنج و لوح و ،(یهانتمان یاه هعومجم روتناک هیرطن و **یسدیلقا-ریغ یاه هس دنه** لثم) یدوهش دض صاوخ **سکوداراپ** و ،دنتسین **ریذپ لیس نارفید** اج چیه هک یا **هتسوپی عباوت** نوچ) یرهاظ یاه سکوداراپ و قیقد تایضای ای) راوتسا تایضای موهفم دیدجت هب زاین اه هدیپ نیا .دندش فشک (**لسار** هدفاتسا هک یا هنوگ هب ،دش نآ ساسا رب تایضای مامت یسیونزاب و (تخس و تفس هک دش نیا هب رجنم هلئسم نیا .درک ادیپ جیورت یا **هعوضوم لوصا** یاه شور زا کی تامتسیس .دنوش زکرمتم ضحم تایضای ینعی ،دوخ یدوخ هب تایضای یور رب ناناد یضای زا یرایسب

یاهرازگ ،کیزیف و قطنم ،تایضای ،هفسلف رد) مویسکآ ای نوناق نُب ،تشادنُب ،هعوضوم لصا جارختسا اهرازگ ریاس نآ یور زا و دوشیم هتفریذپ ضرفشیپ لکش هب و **تابثا** .نودب هک تسا رد) تسا یاهرازگ ،تساهدش فیرعت **کیسالك هفسلف** رد هکنانچ نآ تایهیدب ای لصا .دنوشیم ای ثحب هکنیا نودب و تسا یهیدب ای حضاورپ هک (دوشیم هئارا نیدامن تروص هب بلغا تایضای یارب ییانبم ناونع هب دن اوتیم لصا ،نیا ربانب .تسا شریذپ دروم ،دشاب حرطم نآ دروم رد یلاؤس .تسا موسرم تایضای ای قطنم رد هکنانچ نآ ؛دریگ رارق هدفاتسا دروم اعدا ای لالدتسا

لصا کی ندوب یهیدب تحص .تسا لالدتسا یارب یعورش هطقن ای ضرفشیپ ،لصا ،نردم قطنم رد هلیسوب ،تایضای هفسلف رد هک تسا یعوضوم ،یضای یاهدامن تروص هب ای یموهفم لوصا» :تسا زیامت موهفم ود یاراد تایضای رد ،لصا .دریگیم رارق یسررب دروم نانادیضای رطن زا هک دوشیم هتفگ ییاهه ینایب هب آلومعم یقطنم لوصا .«یقطنم ریغ لوصا» و «یقطنم لوصا هکیلاح رد ،(دراد فلا رب تلالد (ب و فلا) لاثم یارب) دنتسه حیحص قطنم متسیس یضای هیرطن کی هناماد دروم رد ینهذ یم می هافم رگنایب (فلا + ب = ب + فلا دننام) یقطنم ریغ (باسح دننام) دنشابی م ،صاخ

للد نیمه هب و تسا راک زاغآ هطقن لاجره هب اما ،دنشابن یهیدب دنناوتیم هعوضوم لوصا (نامه) .درک جارختسا یرگید هرازگ چیه زا ار اه نآ ناوتیم

سرد هسلج رد رضاح ناتسود زا یکی لاکشا [3]

یشنکاو راتفر رگید نایب هب .دهدیم ینوریب هزیگنا هب **مسیانگرا** هک تسایخسپ ،راتفر [4]
ناسنا رد راتفر نیایدنزم رس **هدنز دوجوم** زا ینوریب شنک ای لمع کی ربارب رد هک تسای
هتفر ورف مه رد و هدرتسگ ینهذ یاهدنیارف یگدیچیپ نیالید .تسای تادوجوم ریاس زا رتهدیچیپ
نودب دناوت یم ناسنا .دهدیم لیکشت ار **یسانشناور** شناد عوضوم هتفر مه یور هک تسای ناسنا
یاهدنیارف زا هلئسم نیای و دنک لقتنم ار یموهفم ندب نابز اب افرض و یمالک چیه ندرب راک هب
لماک روط هب دیاب ناسنا یراتفر یاهدیچیپ نیایربانب.دریگ یم تاشن وانهذ رد هدش یط
دوش یم ققحم یسانشراتفر مان هب یملع رد رما نیای هک ددرگ یسررب

یاهراک رگ هراطن ،**یگدنز** یاهلاس نییتسخن زا ،هراومه .میتسه یراتفر مولع یوجشناد ،ام زا کی ره
؛یگدنز رسارس رد .میایمن ریسفت ار مینکیم هدهاشم هک ار هچنآ ات میاهدیشوک ؛دوب نارگید
هچنآ ،دناوتب ات دهمیم معیت ار نارگید راتفر هوش ،ناسنا .تسای نارگید هعالطم لوغشم ،درف
و تسای لولعم هکلب ؛تسین یفداصت یرما ،راتفر .دنک هیجوت و ینیبشیپ ار داد دنهاوخ ماجنا هک
مه اب ،دارفا هک تسایهیدب .دراد رواب ار نآ ،(شعفانم ساسا رب) درف هک دنکیم لیم یتهج رد
تابث ،یلو ؛درک دنهاوخ ،یهباشم راک ؛دنریگ رارق ،ناسکی تیعضو رد هک یدارفا .دناتوافتم
،تسای دارفا همه راتفر آشنم ،هیور

نیای اب نامزمه .دوب **ییارگراتفر** شمان دش ماجنا **هدحتم تالایا** رد ۲۰ نرق لئاوا رد هک یتکم
بتکم هس .دندوب هدش یراذگ ناینب زین یرگید بتاکم ایند یسانشناور زور نآ ملع رد بتکم
رد ییارگراتفر .دندوب **یواکناور** و **تلاتشگ** یسانشناور و **ییارگراتفر** نارود نآ ریگ همه و گرزب
اب هک دوب **نوستاو** بتکم نیای راذگ ناینب .دوب هتفای یرتشیب ترهش بتکم هس نیای
تشاد هدیقع بتکم نیای .دراذگ یاج رب یسانشناور رب یمیطع ریثأت «**یارگراتفر هیمالعا**»راشتنا
هب لیلد نیمه هب و دریگیم نایاپ **خسپا** کی ابو دوشیم زاغآ **کرحم** کی اب یاهدیدپ ره هک
(ایدپ یکیو تیاس).دوب هدش روهشم زین **خسپا-کرحم یسانشناور**

سرد هسلج رد رضاح ناتسود زا یکی لاؤس [5]

(84 : ءارسإل)إل یبَس یدَهَأُوهُ نَمْبُ مَلْعَأُ مُكْبَرَفِه تَلْکَاش ِلَعْلَمَعِی لُکْ لُق [6]

۶۳-۶۲ ص،ناتسربط خیرات رد نومضم نیای هب کی دزن [7]

۲۰۳. هب طخ.هغالبلاجهن [8]

۳۲ هی.آ.مجنللا هروس [9]

سرد هسلج رد رضاح ناتسود زا یکی لاؤس [10]

امك هلثم رّذعت وه له ةميقلإ ِلْإِيْلْثَمْلَا لاقْتَنَا يِف طانملا نوک صيخشْت يِف مالکلا يِقْب [11]
ذخألأ ةيضق و ،ناهجو ؟زاعإلاب نېرّبعملا رهاظ وه امك رّسعْتلا وه وأ ،مهضعب مالک يِف هب رّبعملا وه

نم دارملالام مٲ .هنم نقيتملا و هيلع عمجملا هٲنأل ،رذعتملا وه و صخالأ ىلإ عوجرلا وه نقيتملاب ملاعلا ىف لثمل دجوي ال نأ وه و -هارث باط - نتاملا هبرقتسا امك -يقلقعل رذعتلا وه له رذعتلا در بجي ناك امك قريثك ءنويم فرص ىلإ ىدأ ول و هليصحت بجو هراطقاً نم رطق ىف دجو ول ثيحبال نأ رذعتلا نم دارملا وأ ؟قريثك ءنويم فرص ىلع فقوت ول و تناك ام نيأ نيعلا

اوركذ امك ؟هيلإ ءداع لقني اام :هلوق كلاسمل ىف داز و ، ءركذتل نع امك ؟هلوح ام و دلبال ىف دجوي ءملالعل انخي ش هبرقتسا و ؟فرعلا ىلإ هيف عوجرلا دصاقلعما نع و ،هيف ملسمل عاطقنا ىف ؛(يراللل) بساكمل ىلع ءقيلعتلا) ،ءهافلالمش و سدحل نم و ءاملعل ىوتف نم هأى ارهظتسم (517-518 :ص 1ج

ام نأ كل نابف :دنإمرف ىم ىقللسم و عجطضم ىارب عوكر و دوجس زا رذعت ثحب رد رهاوج رد [12] ىلإ لقتني مل هيلع رذعت نإ هنأ و ،ىقللسمل ريغ ىف سألرلاب ءامىإل صاصتخا نم -قئادلح ىف ءردقلعما سألرلاب ءامىإل اب يزتجي ال هنأ و ،ضيغمغللاب صتخي ىقللسمل نأ امك ،ذئنيح لدب قوذ ىضتقل فللخم و فعضللا ءياغ ىف -لدب ىلإ لقتني مل ضيغمغلل هيلع رذعت اذاف ،هيلع (268 :ص 9ج ،مالسلإ ءئارش حرش ىف مالكل رهاوج) .لمأت ىندأب كلذ فرعي امك ءهافل

اهب اهامسم ققحتي ،اهمزال و اهزئاج دوقعل عيجم دروم ىف ءاطاعمل نايج ىوعد هلك كلذ نم برغأ و وه ذإ هريغ ىف هل ءئافل و اهنم ءمزالل ىف موزلل ذئنيح دقلع ءئافل و افرع قالطللل اءدقع نود ؛نهام) .داشرلا لىبس ىلإ ىداهل قفوملا وه هلل و ،هقلل معط قاذ نمم اهرودص ىغبني ال ،ىرت امك (244 :ص 22ج

تسا هءومرفىم ؟تسيچ امش ىاوتف نالف كردم هكنيا باوج رد (ىدزي) مظاك ديس موحرم ىهاگ [13] (6550 :ص 20ج ؛(ىناجنز) حاك ن باتك)هافلالمش

تاىسرح رد و .دوب تهافل زا هىلاع ىهجرد رد شمهف اطغل افشاك رفعج خيش موحرم [14] ءراكب صفنأ ام :ءومرفىم ناشىا هك مدينش ىىاقآ زا .تسا هءوب بىصم ىلىخ - هللاءاشام - هقف لوا دىهش و ىسوم مرسپ و نم زج هقف رد ؛هللاهمرلؤلألأ دىهشلأ و ىسوم ىنبأ و انأ الل ءقفلا .«تسنى ركتبم ىسك هللاهمر

ندىشك تسد زج طوفحم حول ات نم ىهلصاف ؛تىجل اللإلؤللأ نىبَ و ىنبَ ام :ءومرفىم زىن رفعج خيش دروم رد نىم انسحم دىس موحرم(124ص 3ج ،تجهب رضحم رد) .«تسنى شىب منساحم هب ىف ءبوجعأ ناك ءلدأل نم طابنئسالا ءوق و هقلل ىف ءقيلسلل لادئعاب رهتشا و :دىمرفىم مشلل لىلد وه و دئاز لىلد هدنع رفعج خيشلل نأ -حملل باب نم -رهتشا هطابنئسا ءوقل و هقلل (100ص 4ج ؛ ءعيشلل نايعأ)

وآقز ءقزى خرفللألأ قز(1491ص 4ج ؛ حاحصل) .هيفب ءمعطأ ىأ ءقزى هخرفلألأ قز و [15] (143ص 10ج ؛ برعل ناسل) ،هيفب همعطأ :ءقز و ،ءرغ ءقزقز

سرد هسلج رد رضاح ناتسود زا ىكى لاكشا [16]

[17]

ىرهاظ هب بقللم (ه 270-201) ىناهفصا فلخ نب ىلع نب دوواد نامىلس وبا باحصاهىدوواد [18] شور رد وا ،دنئسه ىو هب بوسنم هىدوواد ىهريهاظ هقرف.تسا مالسا رد داهتجا ىهقف همئا زا ىكى

«عامجا» دروم رد و دومن افتكنا نآرق رهاط هب و درك ضارعا «سايق» و «يأر» و «ليوأت» زا دوخ يهوقف لوبق ار «ديلقق و ناسحتسا» و تما ياملع همه «عامجا» اي و دوب ربمغي پ هباحص عامجا هب لياق (191ص؛ نتم؛ يمالسا قرف گنهرف). تشادن

يم ادتبا نامه زا ناسحتسا دروم رد يلازغ.تسا رارق نيمه زاناسداد مه ناسحتسا دروم رد [19] يناعم نايب ماقم رد همادا رد اما (476ص لوخنملا) «عرش دقف نسحتسا نم يعفاشلا لاق ::ديوگ اهنم ماسقأ ععبرأ همسق دقوي خركلا هركذا ناسحتسالاطبض يف حيحصلاو :ديوگ يم ناسحتسا لوق عابتا اهنمو رمتلا ذيبنو هقهقلا ةلأسم يف اولعف امك سايقلا كرتو ثيدحلا عابتا نأ يلى مهريصمك مهفرع هب درطي امو سانلا تاداع عابتا اهنمو... سايقلا فالخ يلى عي باحصل عابتا اهنمو لوسرلا رصع يف هنايرج نطللا يلى بلغيو هنع كفنت ال راصعلا نأل ححيحص ةاطعمل نيا نايىم رد هك دوش يم هطحالم يلجلل ينعملل نم هل سماو دوصقم لاب صخا وه يفخ ينعم حرطم هيىما لوصا رد هك هعرشتم هريس يانعم هب تسا كيدزن رايىسب موس يانعم، يناعم هريس اب تفللخ رس زا رتشيب هك يتفللخ؛ دنك يم تفللخ مه انعم نيا اب يلازغ هچرگ، تسا توافقت ال هيف راصعلا نأل ةاطاعملل يف عبتم سانلا لمع نأب هاوعد اماو :تسا يلابال دارفا هتوصو مالمسا لادتبإ يف هنم رثكأ انرصع يف تايوبرلاو ةدسافل دوقعلل نا ملعن انإف مكحت (478-487ص، لوخنملا). مهلمعب كسمتي يتح مهعامجأب ةالابم ال سانلا ماوعو

[20] [حالصتسال ةموهومل لوصألا نم عبالل لصلأا]

اهماسقأو ةحلصلل ينعم فشك نم دب الو ةلسرمل ةحلصلل عابتا زاوج يف ءاملعلل فلتخا دقو ، مسقو اهرابتعال عرشلل دهش مسق :ماسقأ ةثالث عرشلل ةدهاش يلى ةفاضللاب ةحلصلل :لوقن... اهرابتعال الو اهنالطبل ال عرشلل دهشي مل مسقو ، اهنالطبل دهش

رظنلا لحم يف اذهو نيغم صن رابتعالاب الو نالطبلاب عرشلل نم هل دهشي مل ام :ثلاثل مسقلل يه ام يلى مسقننت اهتاذ يف اهتوق رابتعاب ةحلصلل نأ وهو ، رخآ اميسقت هليثمت يلى مدقنلف تانيي زتللو تانيي سحتلاب قلعتي ام يلى و تاجاحلا ةبتر يف يه ام يلى و تارورضل ةبتر يف يرجم اهنم يرجي ام ماسقألا نم مسق لك لايذأب قلعتي و. تاجاحلا ةبتر نع اضيأ دعاقتو ةرابع يهف ةحلصلل ام :اهبتارم ةلثمأ م ةحلصلل ينعم الوأ مهفنلو اهل ةمتمتلاو ةلمكتلا ةرصلل عفدو ةعفنمل بلج نإف ، كلذ هب ينعن انسلو ، ةرصل عفدو ةعفنم بلج نع لصلأا يف دوصقم يلى عطفاحمل ةحلصلل ينعن انكل ، مه دصاقم ليصحت يف قلخلل حالصو قلخلل دصاقم مهلسنو مهلقعو مهسفنو مهنيد مهيلع طفحي نأ وهو :ةسمخ قلخلل نم عرشلل دوصقمو عرشلل وهف لوصألا هذه توفي ام لك و ، ةحلصل وهف ةسمخلل لوصألا هذه طفح نمضتي ام لك ، مهلامو ةحلصلل اهعفدو ةدسفم.

ةلمج يف لصلأا اذه متدروأ م ةحلصلل لوقلا يلى لئاسملل هذه رثكأ يف متلم دقف :ليق نإف ةنسللو باتكلا دعب اسماخ الصأ ريصيل ةحيصلل لوصألاب اذه قحليلف ، ةموهومل لوصألا اندر انأل ؛ أطخأ دقف سماخ لصلأا هنأ نطنم ذإ ، ةموهومل لوصألا نم اذه :انلق ؟ لقلعلاو عامجلالو ةحلصلل لكف . عامجلالو ةنسللو باتكلاب فرعت عرشلل دصاقمو ، عرشلل دصاقم طفح يلى ةحلصلل ال يتلل ةبيرغلل حلصلل نم تناك و عامجلالو ةنسللو باتكلال نم مهف دوصقم طفح يلى عجرت ال دقف نسحتسا نم نأ امك عّرش دقف اهليل راص نمو ، ةحرطم ةلطب يهف عرشلل تافرصت مئالت عامجلالو ةنسللو باتكلاب ادوصقم هنوكم ملع يعرش دوصقم طفح يلى تعجر ةحلصلل لك و عّرش نيغم لصلأا سايقلا ذإ ، ةلسرم ةحلصلل لب اسايقي ميسي ال هنكل ، لوصألا هذه نم اجراخ سيلف **نم اهل رصح ال ةريثك ةلدأب لب دحاو ليلدب ال تفرع ةدوصقم يناعملا هذه نوكو** اذو ، **ةلسرم ةحلصلل كذل يمسست تاراملال قيرافتو لاوحألا نئارقو ةنسللو باتكلال** عطقلا بجي لب اهعابتا يف فالخلل هجو ال عرشلل دوصقم يلى عطفاحملل ةحلصلل انرسف نأ امك عرش دقف حلصتسا نم لب هسأرب اسماخ الصأ سيل حالصتسالل نأ نيبتو . ةجح اهنوكب

(١٨٠-١٧٣ ص، ىفصتسملا) .انركذا م ىلع حالصتسالأ نأ هب نيبتو ،عرش دقف نسحتسا نم

٢٨٥ و ٢٨٤ ص: ١، ج؛ ىقثولا ةورعلا كسمتسم [21]